

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kor.	Egy évre	16 kor.
Egy évre	20 kor.	Egy évre	22 kor.
Égy évre	30 kor.	Egy évre	38 kor.
Negyed évre	15 kor.	Negyed évre	19 kor.
Egy hónap	5 kor.	Egy hónap	7 kor.
Egyösszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Politikai rovatvezető: **Dr. BOROSS LAJOS.**
 Felelős szerkesztő ideiglenesen:
SZÉKELY IMRE.
 Kiadók: **HOFFMANN** és **KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és több sor megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Tűnő remények.

nov. 22.

Felvértezve indulánk a harcra. Reményeink fájának lombkoronája virult. Táplálta e lombkoronát, szinesség, virulóvá tette a mi erős hitünk. Hitünk törvényeink erejében, hittünk királyunknak szent esküvésében, hittünk igazságunk megdönthetetlen ségében, alkotmányunk sérthetetlen ségében, hittünk nemzeti függetlenségünkben s hittünk a sikra szállott nemzeti akarat teljes diadalában.

Mindig hirdettük, mindig tudtuk, hogy a 67-es kiegyezés nemzeti függetlenségünk biztosítékai közül sokat elárult és küzdöttünk híven, küzdöttünk kitartóan a magyar nemzet becsapásával megkötött eme kiegyezés ellen, küzdöttünk a 48-as nagy elvek alapján, amely elvek Kossuth Lajos zászlóján ragyogtak és sem erőszak, sem csábítás, sem megfélemlítés, sem a küzdelmek látszólagos eredménytelensége el nem tántorította, utjából el nem térítette ez évtizedes harcra elválasztott, bátor csapatát.

Nem a küzdelmi meddőségének megünása, nem az elveknek elárulása, csak a magyar nemzet szégyenletes helyzetén a mielőbbi javítás szándéka volt az indító ok, hogy a 48-as elveknek számban, erőben megnőtt, megizmosodott csapata néhány hónappal ezelőtt a katonai újabb terhek tárgyával kapcsolatosan követelni kezdte legalább a 67-es kiegyezésnek becsületes végrehajtását. Követelni kezdte, hogy azt legalább, mit a 67-es kiegyezés nemzeti függetlenségünkben, sérthetetlennek hirdetett alkotmányosságunkból mint roncsokat e nemzetnek megőrizett, adják ki nekünk. Adják ki, mert drágák nekünk ezek a roncsok is. Ezer esztendő dicsőségének fényözönét, ezer esztendő viharainak boruját őrzik e roncsok minden kis darabja, nem tűrhetjük, hogy e roncsokat is tovább bitorolják és a végén végleg elrabolják tőlünk.

Fel kellett rázni e nemzetet abból a lethargiából, a melybe Tisza Kálmán ringatta, fel kellett rázni kishitűségéből, ki kellett ragadni az erkölcsi téboly büvköréből, mely a magyar parlament többségéből kiindulva mint átok tartotta lefogva a nemzeti akarat valódi érvényesülését, rá kellett

mutatni a végzetes veszélyre, mely alkotmányunknak a kiegyezésben megmaradt romjait is megsemmisüléssel fenyegette és harcra kellett szállanunk minden erőnkkel, hogy az öntudatra ébredt nemzet maga lássa a sirt, melyet „a nyugodt kiépítés“ átkosan hazug korszakában számára megástak.

Ez volt az ok, mely a 48-as elvek parlamenti csapatát legalább a kiegyezésben biztosított jogainak megadásáért harcra indította.

Hittel felvértezve indulánk a — harcra. Reményeink fájának lombkoronája virult.

A fővárosba zárandokoló ezernyi ezerek, a komolyságában is lelkes tüntetések, a feliratoknak százai s a nemzeti öntudat, a nemzeti bizalom, a nemzeti erőnek számtalan, itt is, ott is, az egész országban megnyilatkozó példái, a hosszas, kemény csatákban úgy, ahogy megtisztult politikai felfogás, az önálló gondolkodás, a becsületes, hazafias meggyőződés mind szélesebb körben érezhető felszínre jutása s a tudatnak szilárdsága, mely uralta ezt az egész nemzetet, hogy küzdelmünkkel felhagynunk nem szabad, hogy törvény biztosította jogainknak érvényt kell szerezniünk, különben Bécs beolvasztó politikája nemzeti önállóságunkkal szemben diadalra jut a nemzeti érzésben összeforrt magyar nép lelkének mindeme megnyilatkozásai tették szinesség, virulóvá a mi reményeink fájának lombkoronáját.

De sok levele megsárgult, de sok levele lehullott a mi reményünknek viruló fájáról!

Mint az őszi csipős szélről összehúzódnak, elsárgulnak és lehullanak a diszes lombdők, úgy hervadt el, úgy veszett el lelkünknek sok, sok reménye attól a dermesztő fuvallattól, mely Bécs felől sivit át Nagymagyarországon.

Törvényeink erejében hittünk s hallanunk kell ismételtén, hogy a mi törvényeinknek becsületes interpretátora, becsületes megmagyarázója az osztrákok miniszterelnöke, a magyar királytól kértük törvényeinknek végrehajtását s Körber ad rá választ, hogy azt Ausztria nem engedi meg, alkotmányunkat legalább roncsaiban sérthetetlennek tartottuk s az osztrák pimaszság merészen felrughatja azt, magunknak s az egész világnak hazudtuk, hogy függetlenek vagyunk s im,

Körber ur nem enged abból, hogy továbbra is osztrák csapatokkal megszállott tartomány legyünk, királyunk esküjében bízunk s im, Körbernek zinkosa akadt a becsületes interpretálásban és a magyar kormányelnök úgy értelmezi a törvényt, hogy a királyt esküje ne kösse.

Mert idáig jutottunk immár!

Megaláztak nemzeti önértékünkben, a lelkünkbe markoltak durván, kegyetlenül, a mi a vért forrongásba hozza, felláztatja, a mi egy nemzet józan esztét képes elvenni, hogy azt az örület heve foglalja el, azt mind alkalmazásba vették ellenünk és hogy e nemzet a törvényesség útjáról le nem tért, hogy nyugodtságát el nem vesztette, hogy nem adott okot a Formenek bekommandírozására, hogy egyetlen, de szilárdnak vélt bástyája a törvényesség mögé vonulva folytatja harcát jogaiért lankadatlanul, — nem maradt más az erőszaknak, mint ezt az utolsó bástyát rombolni szét szentsegtelen, bűnös kezekkel.

Tisza István gróf a parlament szombati ülésén arról beszélt, hogy a királynak joga van törvényen kívüli állapotban is a törvényhozó testület feloszlatására, mert ebben őt sem törvény, sem esküje nem akadályozza.

Nos, ha nem akadályozza, hát meg is fogja tenni. Mert Bécsben elhiszik Tiszáról, hogy a keze elég erős arra, hogy az új választáson többséget csináljon magának.

Ha a magyar királyt a parlament feloszlatásában a törvény és esküje nem kötné, a feloszlatás iránt a magyar király már régen intézkedett volna. De nem tette. Nem tette, mert ha erra gondolt, tusára kelt önnön lelkével. Tusára kellett kelnie, mert vallásos ember s mert az alkotmányosság iránt érzelme van és mint uralkodó tiszteletben akarja részesíteni azt. Akarja, s ha nem akarná is, kényszerítve van reá. Kényszeríti reá a törvény, melynek megtartása és megtartására meg esküdött.

Mondják, hogy Vaszari hercegprimást már megkérdezte a király, vajjon esküjét szegné-e meg, ha a parlamentet törvényen kívüli állapotban feloszlatná? Mondják, hogy Vaszari igennel felelt.

Hanem most jön Tisza István gróf. Jön erős kézzel, érzéketlenség-

gel alkotmányunk becse, törvényeink értéke, szentsége és sérthetlensége iránt, jön és a magyar kormányelnöki polcra maga igyekszik királyát érvekkkel, a törvény magyarázatával meggyőzni, hogy aggályai alaptalanok, hogy a reá kinos válságból könnyen szabadulhat: csak a parlamentet kell feloszlatnia. Csak!

Rossz időket élünk!

Reményeink fájának koronáján egyre több az elsárgult levél.

Zimankós időket élünk.

A nemzeti becsületérvzés föllángolásának tisztos erejét csudáltuk, reménykedve vártuk nemzeti életünk közel jövőjének szebb tavaszát s egyszerre reánk szakadt egy dermesztő hideg tél.

Am, a mi reményünk fájának gyökere a magyar nemzet szívének legmélyére hat. És érte ezt a fát keményebb tél is már! Hisszük, hogy kibírja ezt is, hisszük, hogy a zimankós idő elmúlik felettünk s a magyar nép lelkének csodás ereje újra tavaszra kelti jövőnket. Hisszünk ebben törhetetlenül. Hisszünk a magyar nép lelkének romlatlanságában, hiszünk és ragaszkodunk e hitünkhöz annak a tudatnak kétségbeesésével, hogy ha ez nem így van, úgy a mi reményünk fájának nem csak kihajtott lombkoronája hervad el, de kivész gyökerestül. Ugy ezután a tél után ennek a fának több tavasza nem lesz. Nem lesz sohasem!

Dr. Boross Lajos.

Abdullah.

Irta: Szöllösi Zsigmond.

Mióta világ a világ, akkora tudós nem élt még e lapos földön, mint Omirisz. Mindent tudott. Ismerte a csillagok járását, tudott jövendőt mondani a szelek irányából, egy igéjére engedemes hárialat lett az üvöltő oroszlanból. Királyok és vezérek keresték fel tanácsért és a Faraó soha valami nagyobb dologba nem fogott anélkül, hogy a tudóst meg ne kerdezte volna. Így nagy becsülete volt a tudósnak minden nép előtt, baba teli volt fejedelmi ajándékokkal, udvarába tanítványok tömege sereglett akik valamennyien bámulták a mestert és valamennyien szerelmesek voltak a leányába, Amalába.

Mert, amint nem volt párja Omirisznek a tudományban, úgy nem volt párja Amalának a szépségben. Ha reggelen feült atyja házában lépcsőjére, a világ végéről feltámadt a keleti szél és repült, hogy körülcsókolhassa orcáit, szárnyaira szedvén utközben minden nyíló virág illatát. A hervadó róza szirmai felelénkültek, ha ujjai megérintették és kelyheben felragyogott a harmat.

Ilyen volt a leánya Omirisznak, a tudósnak, aki mindent tudott és éppen ott tartott már hogy felpattanjon előtte az élet titka, amikor is hirtelen elerőtlenedék tagjaira nagy bagyadság szállt vala, a végtelen álom nehezsége sulyosodik pilláira és nagy elméjével megérté tüstént, hogy

Politika.

A szatmári választás. A szatmári választási mozgalmak immáron nagyobb hullámokat vetettek. Most már kétségtelennek látszik, hogy Szatmáron is győzedelmeskedni fognak a holnapi választással a függetlenségi eszme s ennek kifejezése képen Szatmar városa, mint a múltban most is függetlenségi országos képviselőt küld a parlamentbe. Hieronymi Karoly kereskedelmi miniszter kiutatsai a szatmári mandátumra napotnapra kevesebbek lesznek s a választópolgárok bizalma Uray Géza felé fordul, a ki tegnap mondotta el program beszédét, mely — mint tudósítók jelentik nagy hatással volt a halgatókra. Uray Géza programbeszédének megtartásánál jelen voltak az országos függetlenségi és 48-as párt képviselőiben Benedek János, Lovász Marton, Luby Géza országos képviselő, akik a központ megbízásából tevékeny részt vesznek a választási mozgalmakban. Uray Géza vendégei tegnap delután 2 orakor érkeztek Szatmárra a mikor is a voeatnál ezrekre menő közönség fogadta. Uray Géza s a képviselőket Csomay Imre a szatmári függetlenségi és 48-as párt elnöke üdvözölte szép beszéddel, melynek elhangzása után nagy ünnepek között vonultak be a Kossuth-terre. A menetet festői csoportokban lovas banderium vezette, míg a zenekar a Rakóczy indulót húzta tüzellel. Közbe-közbe hatalmas éljenzés zúgott fel a nemzeti színű zászlók aiat bevonuló tömegekből, mely lelkesen elteitette Uray Gézát. Ezután a Kossuth-teren megtartotta Uray Géza program beszédét, melyben a 48-as függetlenségi párt vezérével feltetlen hűrenek vallotta magát. Közel 10,000 ember volt jelen a programbeszédnél, — s a mely beszéd — nagy hatást keltett. Ezután Lovász Marton, Benedek János és Kelemen Samu ügyvéd a szatmári független-

ségi és 48-as párt érdemekben gazdag vezérférfia beszéltek lelkesítő hatás mellett. Miután pedig a Hieronymi párt egyik tapintatlanságot a másik után követte el s a vallásfelekezetek közt is kiélesítette az ellentéteket, bizonyosnak vehető, hogy Uray Géza a holnap lefolyó választásból győzedelmesen fog kikerülni, mint Szatmár függetlenségi és 48-as párti országos képviselője. Benedek János képviselő, lapunk főszerkesztője tegnap óta Szatmáron időzik s ott is marad a választás befejezéséig.

A debreczeni siketnéma intézet.

— Látogatás a siketnémák között. —

november 23.

A társadalom számos humánus intézményei között aligha akad, sőt nincs is olyan, mely nemesebb, magasztosabb hivatást töltene be, mint a siketnémák intézete, valódi nevén: iskolája.

A legnagyobb emberi boldogság problémája évezredek óta foglalkoztatja a bölcselméjét, de végleges megállapodásra nem jutottak. Ha nem is a legnagyobb emberi boldogság, de megközelíthető ehez az a nemes cél, melyet a siketnéma iskolák hivatnak betölteni; melyet ezeknek az intézményeknek vezetői lankadatlan szorgalommal, bámulatos türelemmel teljesítenek.

Nem-e egyike az a legmagasztosabb hivatásoknak, nem-e a legnagyobb boldogság tölti el azokat, kik célokkul, életfeladatukul tűzték ki, hogy gyámolítói legyenek a társadalom eme valóban szánalomraméltó, szerencsétlen teremteseinek, kiket a végzet az emberiség legfőbb kincsétől: a beszélő képességtől fosztott meg.

Milyen boldogság, méltán büszke tudat töltheti el azokat a derék embereket, kik e hivatás szolgálatába szegődtek.

— Küldd ide a legszebb tanítványomat: Ramzeszt Melliort és Kaderiszt.

A három ifju megjelent. Amint látták a tudóst halványan, döbbenet fogta el a szíveiket és ajkuk néma maradt. Omirisz pedig hosszasan nezte őket, azután így szólt:

— Mindazok között, akik lejöttek hozzám, hogy taníthatnam meg őket meríteni a tudás forrásából, ti alitok szívemhez legközelebb. Kedvesek vagyok nekem ifjak és most, hogy örökre el kell mennem innen reátok akarom bizni azt, aki legkedvesebb nekem. Tudni akarom azonban melytök legmértőbb rá, hogy a leányomat neki adjam. Figyeljétek tehát.

A három ifju egész közel lépett a haldoklóhoz:

— Ime, — folytatta a tudós — itt van három szekrény. Ebben az elsőben mindaz a kincs, amelyvel a királyok és csak bölcsességemet jutalmazták. Kévs fejedelm van, akinek ennyi aranya és ékköve volna. A másodikban papirosaim vannak: egész tudásom, minden titok, mit elmém kifürkészett és a mindenek tudó istenektől elesett. Ti tudjátok, hogy ennyi tudás nincs több egy csomóban széles e vilagon. A harmadik szekrényben nincs más, csak egy kis üvegecske. Ez az örök fiatalság itala. A leghatalmasabb titkom. Éppen egy ember számára valót tudtam készíteni belőle, de magam már hasznát nem vehettem, mert öreg valék, mire elkészültem vele. Már pedig ez ital megtartja a fiatalságot; de viszsa nem adhatja ez sem.

itt ólalkodik a pere, amely véges hüvelyéből a végtelenségbe szólitja nalhatatlan lelkét.

Alkonyat volt, szelid nyári est. A könnyű függönyök közén besurrant a nyugati szél, gyenge, mint egy gyermek lehellete és megis egy suhanással kiototta a langot, amely a lombookban az örökelet csodás nedvet forralta. Omirisz megérte, hogy a magasztos hatalak titkozása ez; elérkezett a pillanat, mikor emberi hatásának vége van: búcsuznia kell.

Nehéz sóhaj szállt fel a melléből. Lehnyta a szemét. A leánya jutott eszébe s elszomorodék. Mire a nap megint felkel a gulak mögöl, ő már nem fogja megezirógatni gyermeke rózsás arcját.

Intett a szolgának:

— A leányomat!

Jött, mint ahogy jő a hajnal, vagy a tavasz vagy az álom tündére. Fejét odahajította apja mellére, a tudós pedig haikan sugta a fülebe:

— Légy jó, gyermekem. Te még látni fogsz engem holnap, de én már nem látlak téged. El kell valnom tőled örökre. Gondoskodni akarok rólad, hogy legyen, aki veled legyen és megismertesse veled a boldogságot. Legkedvesebb tanítványaim közül választok neked férjet, azt, aki legmértőbb hozzád.

A leány szemét elfutotta a könny, mint ahogy az esti ködharmat elborítja a rózsalevelet. Omirisz pedig szólt a szolgának:

Az emberiség legnagyobb jöltevői közé tartoznak ők. Ezer és ezer ilyen szájalomra méltó teremtes van az országban. Mi ugyan még e téren is mögötte maradunk a külföldi államoknak, azért mégis ma már ott tartunk, hogy az állam, a társadalom jóvoltából, alkotmányosságából az országban nem egy siketnéma iskola van, melyeknek feladata ezeken a szerencsétlen teremteseken se giteni.

Másfél hó előtt létesült és nyílt meg Debreczenben is, főként a debreczeni és a vármegyei közönség anyagi segítségével a siketnéma iskola.

Hat hete, hogy a tanítást az iskolában megkezdették és e rövid idő elteltével is bámulatos haladásra tett szert az a 26 szerencsétlen gyerek, kik tanítványai ez iskolának.

Még a legkeményebb szívű ember is ellágyul, ha látja ezeket a gyermekeket. Kik még hetekkel ezelőtt hangot sem tudtak adni, vagy ha adtak is, állati hangokhoz hasonlított az, ma már tisztán, érthetően ejtik ki: papa, pata, baba, kapa stb. szavakat.

A Csapó utca 35. sz. házában, a volt Kovács laktanya épületében van a siketnéma iskola. Két termet foglal el.

Az intézet igazgatója Gácsér József, tanár Scholtz Lajos, rajtuk kívül még egy ritka, nemes szívű, művelt lelkületű, kedves uriaszony, az igazgató felesége, Gácsér Józsefné foglalkozik a szegény siketnémákkal, ki a leányokat gyöngédséggel, szeretettel a kézi munkára oktatja.

Az erkölcsi törvény a társadalom érdekében csakis az önfeláldozást engedi meg; mások feláldozását soha. Ezt mondhatjuk a debreczeni siketnéma intézet tanárainak és csakis ilyen nemes szívű emberek oktatása után érhető el, hogy

Bámulatos türelem, végtelen nyugodtság és a gyermekek iránti szeretet kell ahhoz, hogy a siketnémákat oktassák. Ezekkel a kellekkel rendelkeznek a debreczeni siketnéma intézet tanárai és csakis ilyen nemes szívű emberek oktatása után érhető el, hogy

Nagyot sóhajtott itt a tudós.

— Válaszatok bőlesen, mert aki úgy választ, hogy agyam és szívem azt legjobban találja, azé a többi is és azé a leányom.

Elhallgatott. Majd intett és intésére előlépett a legidősebb tanítvány: Ramzesz.

Egyenesen az első szekrényhez lépett. — A kincset választom mester. Nem megamért, mert fénye kényelme engem nem csábit. De a leányodért, Pompa és dicsőség illeti a nőt, aki a legszebb minden nők között a földön. Drágakövek ragyogjanak hajában és nyaka haván; selyem szönyegekre lépjen lába és gyémántok csillogásában káprazzon el a szem, a mely reá néz. Ezért választom a kincset.

Omirisz gondolkozva nézett az ifjakra. Ezek mereven álltak és a tudós látta, hogy mögöttük Abdallah, az arab szolga, akit még soha senki mosolyogni nem látott, a szomorú Abdallah, mint ahogy nevezni szokták, gunyosan mosolyog.

Omirisz intett a második tanítványnak, Meliornak.

— Szólj te!

Melior a középső szekrényhez tartott. — A tudást választom, mi lenne szebb és méltóbb célja az életnek, mint ami a te életedé volt. Ha kincseket akarok, megszerzi nekem a tudás és ki lehetne méltóbb férje a leányodnak, mint aki olyan, amilyen atyja volt. Ez az én választásom.

Omirisz tetszetőleg bólintott, de látta, hogy Abdallah, a szomorú Abdallah még

a siketnéma gyermekek oly rövid idő alatt, amióta oktatják őket, értelmesen, szabatosan ejtik ki a szavakat és szépen tudnak már írni is.

A kisebb gyermekek oktatását Gácsér József igazgató végzi, míg a nagyobbakat, kik között 15 éves is van, Scholtz Lajos tanár tanítja.

A legnagyobb előismerés, tisztelet illeti meg ezeket a férfiakat, kik egész életükre egy ilyen nemes eszme munkáival szegődtek.

Ha a sok jótékony intézmény a társadalom pártolására szorul, ez az intézmény első helyet kell, hogy foglaljon azok között és a közönség a legnagyobb jótéteményt gyakorolja, ha a siketnéma iskola célját, hivatását és fennállását adományával előmozdítja, lehetővé teszi.

Ilyen humanus, az emberiség valódi jóltevését előmozdító intézmény méltó a támogatásra, a pártfogásra, amiről különben maga a nagyközönség is személyesen szerezhethet meggyőződést, amennyiben mindazokat, kik a siketnémák oktatását megakarják szemlélni, az intézet igazgatósága szívesen látja vendégül. Szánakozzunk ezeken a szerencsétlen gyermekeken, igaz részvételünkre méltók ők, szívünk melegével karoljuk fel ezt az intézményt s pártoljuk a debreczeni siketnéma iskolát és ha ezt tesszük, a legnemesebb intézménynek biztosítunk állandó otthont Debreczenben és lehetővé tesszük, hogy megmentünk száz és száz gyermeket, kiket a sors olyan nagyon, megindítóan sújtott: megfosztotta őket beszélő képességtől.

Loránt József.

Egyház és iskola.

Az egyházkerületi közgyűlést előkészítő előértekezletet ma délután tartjuk meg a résztvevő esperesek. A közgyűlés holnap kezdődik.

gunyosabban mosolyog. Arc-a elkomorult emitt a harmadik tanítványnak.

A szöke Kaderis mosolyogva lépett elő.

— Köszönöm Ramzesznek és Meliornak, hogy nem azt választottatok, amit én kívánok választani. A kincs hiúság, a tudás nem boldogság. Én az örök ifjúság italát választom, mert a szerelem az ifjúság kinése és én örökké fiatal akarok maradni, hogy szerethessem Amalát, a föld legszebb leányát, aki edesebb minden kincsnel és minden tudásnál.

Omirisz maga is mosolygott, kedvtelve nézte az ifjút és így mosolyogva maradt némán egy pillanatig, míg a csendet fel nem riasztotta a szomorú Abdallah gunyos kacagása.

A tudós összeráncolta homlokát, harraggal nézett a tiszteletlen szolgára és mérgesen förmedt rá:

— Hitvány szolga, mit nevensz?!

A szomorú Abdallah e pillanatban szomorú volt megint. Sőt köny csillogott a szemében és reszketett a hangja, mikor térdre borulva megszólalt:

— Ne sujts haraggal óh, uram! Nem tehetek róla, amit tevék. Te tudod, hogy engem a szomorú Abdallahnak neveznek, mert amióta házában vagyok, illetlen mosoly arcomon nem derült. A szegény bolond szíve átkozott szerelemre gyuladt a föld legszebb leánya iránt és ezért könyedzik szeme mindig, mert Amala a te leányod, én pedig csak rabszolgád vagyok. De bocsáss meg uram, hogy a tiszteletlen

Közgyűlési ebédek. Az egyházkerületi közgyűlésen résztvevők tiszteletére holnap, kedden, továbbá a harmadik napon csütörtökön Kiss Aron püspök ad ebédet. Szerdán a második közgyűlési napon, gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnoknál lesz ebéd.

Protestáns estély. A debreczeni ev. reform. theologia akademia Hittanszaki Önképző Társulata a kálvinista öntudat erősítése céljából 1903. november hó 29. éj, délután 5 órakor a főiskola dísztermében hetedik protestáns estélyét rendezi az alábbi értékes műsorral: Ima a „Bűvös vadász”-ból Webertől. Előadja a főiskolai énekkar. Az ó-szövetségi profetismusról felolvasást tart Sass Béla theologiai tanár. Beriot 1-ső Dur concertjét hegedűn előadja Podolszky Margit urleány, zongorán kíséri Balogh István joghallgató. Szabad előadást tart Kónya Gábor, a H. Ö. T. alelnöke. „A kis Demeter Rózsika daláról való ének”. A hittanhallgatók Protestáns-Estélyére Szabolcska Mihály után írta és szavaja: Tóth Sándor, a H. Ö. T. jegyzője. XC. Zsoltár. Közének. Számozott ülőhelyek ára 50 fillér. Jegyek folyó hó 23. ától kezdve Csáthy Ferencz ur könyvkereskedésében és este a pénztárnál válthatók. A jövedelemből városunk szegény gyermekeinek bibliát vásárolnak és ajándékoznak, amely nemes célra felülfizetéseket is köszönettel fogad s hírlapilag nyugtázza a rendezőség. A jobboldali mellékteremben ingyen ruhatár lesz.

Iskolalátogatási megbízás. Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter Gerezi Kálmán debreczeni tankerületi főigazgatót a debreczeni, miskolci, sárospataki, mezőtúri, ki-ujszolási, hodmezővásárhelyi, bősörményi, szarvasi, nyír-gyulai, karczagi és hajdunánási protestáns gyűmázumok meglátogatására a középiskolákban az állami felügyelet gyakorlásával bizta meg.

guny kacagat el nem fojthatván, halgatván a böcs ifjak balga beszédeit.

Omirisz mereven nézett a fiatal rabszolgára és kíváncsian szólott:

— Beszelj, Abdallah! Megengedem, hogy elmondj te mit választottál volna.

Abdallah telemekekedett és a szeme szinte lángolt, mikor válaszolt:

— Nem választottam volna egyiket sem. Mit nekem kincs, tudás és örökifjúság, mikor én Amalát szeretem! Van-e arany, mely felet az ő fürteivel, van-e gyémánt amely úgy ragyogjon, mint az ő szeme Van-e tudás, amelynek titka edesebb annál, amit az ő szerelmes ajka susog és van-e ital, amely olyan fiatalá tenna a lelket, mint az ő szerelme? Pokolba a kincsesel, el a tudással törjön ezernyi darabra az örökifjúság üvegje és nedvét igya fel a föld: mert mit ér az ifjúság, ha Amala szerelme nincs többé!

Reszketve állott a fiatal rabszolga csillogó szemekkel nézte a leányt, a tanítványok felháborodva csapták össze kezeiket, a tudós Omirisz pedig felemelkedett fektéből, hosszú, elhomályosuló tekintettel nézte az ifjút, azután kezét nyújtotta neki, a bal karjával pedig hozzá ölelte a leányt. Azután halkán, szinte sугva mondotta:

— Lelkemre, a te szavad és a te szived igaz, Abdallah. Tied a leány...

Azután hátrahanyattott. Gyenge szellő suhant át a termen, féltrebbentette a könnyű függönyt és vitte magával a böles Omirisz lelkét az illatos levegőben a magasság felé.

NAPI HIREK.

Ipari munkagépek kiállítása.

— Felhívás az iparosokhoz. —

nov. 23.

Gyakorlati s ezzel kapcsolatosan anyagi haszonnal jár, ha az iparos a saját ipari modernebb technikai alkotásaival közelebből megismerkedhetik. Erre nyújt alkalmat a budapesti technológiai iparmúzeum állandó gépkiallítása. Módot és alkalmat adott a kereskedelemügyi m. kir. minister arra, hogy a nagy iparos közönség a technológiai múzeum kiállítását jelentős kedvezményekkel megtekinthesse. Amellett, hogy a kiállítás díjmentesen áll az érdeklődők rendelkezésére, még vasuti kedvezményekkel is hozzá férhetővé tette azt. — Nevezetesen a legalább 10 főből álló csoport feláru menetjeggyel utazhatik a II-ik kocsis osztályban. III-ik osztályu menetjeggyel pedig a II-ik kocsis osztályban. Tömörülésre szólítja fel tehát a debreczeni kereskedelmi és iparkamara az iparosközönséget, mert ha a gyakorlati haszon mellett a felutazók ambícióját némi részben élénkebbé tette a kiállítás, már a felutazás csekély költségének gyümölcsét meghozta s a kiállítás a maga aldásos hatását kellőképp éreztette. Jelentkezni lehet a debreczeni kereskedelmi és iparkamaránál naponként (3-12 és 3-5-ig). Vidéken az ipartestületeknél.

Személyi hírek.

Tóth János orsz. képviselő, az országos független-égi pártalelnöke az egyházkerületi gyűlésre Debreczenbe érkezett. Bakonyi Samu dr. városunk II-ik kerületének képviselője ma délután szintén Debreczenbe érkezett. Thaly Kálmán dr. városunk I. kerületének illusztris orsz. képviselője a ma esti gyorsvonattal érkezik meg, hogy részt vegyen az egyházkerület holnap tartandó közgyűlésén.

Ki lesz a főispán.

Mint már egy ízben jó forrásból jeleztük Tisza István miniszterelnök nem sokáig halogatja a debreczeni főispáni szék betöltését s egyáltalában nem fog új évig várni vele. Miután Szunyogh Szabolcs kinevezése nem volt keresztülvihető, előtérbe nyomult Fráter Barna megbízatásának kérdése. Fráter Barnát tegnap Tisza István sürgönyileg kérte magához s Fráter ma reggel fel is utazott Budapestre s kihallgatásra jelentkezett a miniszterelnöknél. Mint értesülünk Fráter Barna 24 órai gondolkodási időt kért arra, hogy véglegesen határozzon abban a kérdésben vajjon elvállalja-e a nagy felelősséggel járó tisztséget. Így tehát nem lehetetlen, hogy két-három nap múlva lesz már főispánja Hajdumegyének és Debreczen városának.

A miniszter rendeletei.

Az új földmívelésügyi miniszter két rendeletet is küldött a megyéhez. Az egyikben kimutatást kér Hajdumegye méhészetéről, a mit rövidesen meg is fog kapni, miután a megyében különösen H.-Böszörmény és F.-Józsa méhészetéről. — A másik rendeletben szigorúan meghagyta a hernyók és darazsak petéinek irtását. Ez különben minden jó gazdának saját maga iránti kötelessége is.

Arczképleleplezés Karczagon.

Tegnap folyt le a karczagi ipartestület új székházának felavató ünnepélye, a melyen Debreczenből is igen sokan vettek részt. Az ünnepi megnyitó beszédet Szávay Gyula kereskedelmi kamaránk titkára tartotta nagy siker mellett. Az ipartestület egyebekben megfestette székháza dísztermének számára Szabó Kálmán debreczeni kamarai elnök és Szávay Gyula azekópét, a mely sikerült festményeket tegnap leplezték le. A két kép Kovács János debreczeni akadémiai festő legsikerültebb munkái közé tartozik.

A jogügyi bizottság ülése.

A jog- és pénzügyi bizottság ma délután 3 órakor Vecsey Imre elnöklésével ülést tart.

Az első fagy.

Az éjszaka beköszöntött az első jelentősebb fagy. Jégréteg borította reggel a pocsoya-vizeket s allandóan hideg volt a déli előtti órákban. Szóval a tél beköszöntött s a kellemetlenebb oldatáról is megmutatta a foga feléért.

A világitási bizottság.

Körner Adolf tanácsnok elnöklésével délután 3 órakor ülést tart.

A muzeumi műtárgyak biztosítása.

A létesítendő városi múzeum alapját Löfkovits Arthur tette le azokkal az értékes műtárgyakkal, melyeket e célra adományozott. A műtárgyakat a tanács betörés és tűz ellen biztosította. A biztosítás lejárt és a tanács elhatározta, hogy az értékes műtárgyak biztosítását megújítja.

Az onodói iskola kutja.

Az onodón létesített iskolának egyik legfőbb baja, hogy nincs jóvizű kutja. A tanács elrendelte, hogy ott kutat furjanak. Fűvessy Bertalan, mint legelőcsőbb ajánlattevő végezte a munkálatokat, de 75 méter mélységig hatolva sem talált jó vizet. Az iskola pedig jóviz nélkül nem lehet el. A főmesternök ma a tanácsnak újabb előterjesztést tett, hogy 200 méter mélyre furjanak akkor valószínű, hogy a találnak jóvizet. A tanács elfogadta az előterjesztést és azt is elhatározta, hogy kézzel készítetteti a kutat miután a vállalkozó 3775 koronáért akarja munkálatokat teljesíteni, míg házilag 1374 koronába kerül a kut furása.

Képkiallítás Debreczenben.

A debreczeni műpártoló egyesület ez ideitárlata a jövő hó elsején nyílik meg. A képzőművészeti társulat e hó 28-án küldi meg a képeket számszerint 146 olaj és vízfestményt, legkiválóbb festőművészeink munkáját. A megnyitó beszédet, miután Puky Gyula volt főispán, az egyesület tiszteletbeli elnöke lemondott, Simonffy Imre az egyesület elnöke tartja. Belépti díj a tárlatra 60 fillér, egyesületi tagok családtagjainak 40 fillér, tanulóijegy 20 fillér. Az egyesület az idei tagjai 1500 korona értékű képet fog kisorsolni.

A színházi előadások kezdete.

A bérlő közönség azon kérése, hogy a tanács változtassa meg előbbi határozatát és az előadások kezdetét 7 és fél órára rendelje el, ma került a tanács elé. A majdnem 100 aláírással ellátott kérelmet a tanács véleményezés végett áttette a színházi bizottsághoz és csak annak meghallgatása után határoz a bérlők kérése felett.

A közgyűlés előkészítése.

Az e hó 26-án tartandó városi közgyűlés előkészítését már megkezdette a tanács. Ez ügyben különben holnap délelőtt a tanács a polgármester elnöklésével teljes ülést tart.

Járványok P.-Ladányban.

Püspök Ladányból szomorú híreket kaptunk. A járványos betegségek ugyancsak grasszálnak a városban. Kanyaró, vörheny, hasihagymáz egyaránt pusztítják az emberi erőt, egészséget. Bizony ez elég szomorú dolog s nem illik hozzá az a tréfás megjegyzés, hogy a püspökladányiak azért nem mernek Debreczenbe jönni, a színházba, biába kezdődnek az előadások 7 órakor az ő kedvükért.

Eszméletlen állapotban.

A rendőrségnek tegnap telefonon jelentették, hogy a 107-ik sz. órháznál egy ember fekszik önkivüli állapotban. A beteg embert a kórházba szállították, hol magához térve, elmondotta, hogy Szőlősi Mihály vándorló lakatossegéd és már régebben súlyos beteg. Egyelőre a kórházban apólják.

Elhunyt urinó.

Debreczen társadalmának ismét gyászava. Egy nemes szívű urinó néhai Paksy Imre kir. közjegyző felesége elhunyt. A halálesetről a számos rokonság nevében banatos szívvvel jelentjük aldott édes anyáknak, a legjobb anyósnak szeretett nagyanyának özvegy Paksy Imréné született Janky Borbála urasszonynak életének 79-ik évében, folyó évi november hó 22-én, délután 2 órakor főgnak az ev. ref. egyház szertartása szerint, a Péterfia utca 2-ik számú háznál tartandó rövid ima után a Kossuth-utcai sikertben örök nyugalomra téletni. Debreczen, 1903. évi november hó 22-én. Aldás és béke lengjen drága hamvai felett!

Sertésvész B.-ujvároson.

Megirtuk, hogy Bleier Adolf tanárján gyanus körülmények közt hulltak el a sertések. A vizsgálat most már megállapította, hogy ez az ott fellépett sertésvésznek tulajdonítható. Epen ez okból a b.-ujvárosi allategészségügyi körzetet zár alá helyezték s erről a mai napon értesítették a szolgáló bírói hivatalt.

Öngyilkos szerelmes asszony.

Vargáné Tóth Klára 28 éves h. nánási menyecske nagyon szerelmes volt egy legénybe. E miatt küön vált az uratól is s beallott egy h. nánási gazdához cselédnek. A mult heten azonban a fiatal legény véget szakított a szerelmi viszonynak azzal, hogy elvett egy fiatal leányt. A szerelmében csalódott menyecske azt úgy a szívére vette, hogy mint a megye halóságának jelentik tegnap gyufaoldattal megmérgezte magát. Mire észrevettek már halott volt.

A multság ára.

Drágán fizette meg mulatozásait Kovács Imre 23 éves nőtlen h.-böszörményi lakos: az életével. Apjától 100 koronát kért, Debreczenben lakó testvérétől is kért pénzt s ebből a pénzből hetek óta lumpolt. Lumpolás közben többször emlegette, hogy megöli magát. Mikor aztán pénze elfogyott, végre is hajtotta mámor közt megérlelt tervét s tegnapelőtt mint h.-böszörményi tudósítók

írja egy 12 mm.-es forgópisztolyal mellbe lötte magát s alig egy negyed óra múlva meghalt, úgy, hogy mire a gyorsan előhívott dr. Konrád D. főorvos megérkezett, a fiatal ember már halott volt. Holttestét nem boncolták fel, mivel az öngyilkosság ténye kétségtelen volt.

Különös multság.

Egy fiatal emberekből álló viktársaság különös mulatozást szerzett az este. A Csapó és Hatvan-utcán végig kopogtattak minden ablakot, megriaszítva a lakókat. Ezzel még nem érték be, becsengettek minden házba és több helyen a csengőket is leszaggatták. A rendőrség megzavarta vig mulatozásuk közben, de ekkor már ők is megriadtak, a rendőrség megjelenésére szétfutottak, csupán egyet fogtak el közülök, a kit miután igazolta kitévét, szabadon bocsájtottak. A rendőrség megindította ellenük az eljárást.

Mind a négy ugyanazon személy

és a kettő ugyanazon gyermek ilyen felírások kerültek Letzter József fényképészünk Piac-utca 44. szám alatt lévő impozáns kirakataiba. A sok-sok gyönyörű kiviteiü makart kép között tényleg alig tűnt fel e két kép, melynek ma már számos nézője van. Az egyik képen egy pajkos fiucska hintázza önmagát leány ruhában, a másikon egy katoná ruhába bujtatott ezivil állja utját önmagának és békül ki aztán önmagával. A kepek összeillesztése oly ügyes, hogy még nagyító üveggel sem vagyunk képesek az összeillesztésre rájönni. Tegnap este fele érdekes képet nyújtott a kirakat, hol ember ember hátán tolongott a hideg idő dacára.

A szoboszlói dalegylet Debreczenben.

Gróf Zichy Géza felszólítására a hajdusoboszlói dalegylet december hó 3-án részt fog venni azon nagyszabású hangversenyen, melyet a debreczeni városi színházban fognak rendezni a siketnéma intézet céljaira. A hangverseny alkalmával a debreczeni városi dalegylet, a főiskolai énekkar, a debreczeni „Egyetértés” dalegylet és hajdusoboszlói dalegylet együttesen fogják előadni gróf Zichy Géza új zeneművének egyik részletét, a Rákóczy-kart.

A hivatalos nyelv.

Egy debreczeni ügyvéd okiratából idézzük ez okos sorokat:

„Feltéve, — hogy a letét letéve volna, nem tehetem fel, hogy a letét oly feltétellel tételtem volna le, hogy a feltételes letéti kamatok bevételei a letét tételéhez tételtem, a letéve alperes előnyös tételtem közbe tételtemek.

Hírek az anyakönyvi hivatalból.

A helybeli állami anyakönyvi hivatalban a hét folyamán házasságot kötöttek: Kállai Sándor—Kiss Eszter, Ábel Aladár—Bekési Eszter, Szabó József—Kocsis Erzsébet, Szatmári Mihály—Rácz Róza, Takács István—Koneczos Juliánna, Selmezi Mihály—Balázs Eszter, Kozma Mihály—Kun Ágnes, Kiss Sándor—Szabó Irma, Dobán Lajos—Róth Zsuzsanna, Dobár Sándor—Fodor Etelka, Schoppel Béla—Krasznai Juliánna, Vernát János—Piller Paulina, Rozsi Lajos—Nyilas Juliánna, Nagy József—Szűcs Zsuzsanna, Nagy Dezső—Fülöp Juliánna, Gondos János—Mezei Klára, Nováki Mátás—Steinheffel Karolina, összesen 17 pár.

Ugyanezen idő alatt a következő halálhírek jelentettek be: özv. Umhauser Ferenczné 74 éves, Kertész János 74 éves birtokos, özv. Nagy Péterné 78 éves, Sallai Istvánné 78 éves, Ladányi István 3 napos, Szabó Lajos 70 éves évjára-

dékos, özv. Bányai Sándorné 88 éves magánzó, Molnár Mihályné 50 éves, Laboda Juliánna 7 éves, özv. Tóth Józsefné Nagy Juliánna 77 éves, Molnár Zsuzsanna 4 éves, Botos László 13 napos, Botos Mária 20 éves, Balogh István 76 éves rapszámos, Karsai József 13 hónapos, Steiner József 67 éves termény kereskedő, Francz Károly 38 éves honvéd őrmester, Magyar István 24 éves közöshusár, Gróf Csiky Adorján 38 éves nagybirtokos és főrentházi tag, Madarász László 40 éves géppügnök, Gréser Ferencz 66 éves napszámos, Körösi Mária 19 éves dohánygyári munkás, Szabó István 10 éves tanuló, Eigner Alajos 62 éves, Krausz Regina 1 hónapos, Burai Ferencz 3 hónapos, Varga Bálintné 67 éves napszámosnő, Gulyás Györgyné 19 éves, Pető Juliánna 14 éves, Szabó Mihály 46 éves államvasuti fékező, Szabó Teréz 17 éves háziasszony és 3 halvaszületés; összesen 34. Minthogy továbbá ugyanezen idő alatt összesen 58 születést (29 fiú 29 leány) jelentettek be, úgy a születések e héten 24 elmultak felül a halálozásokat.

Az édes apa.

A törvényszéki folyosón öreg szürös bácsi üldögélt a lépcső fokán. Nagy, piros tenyerébe temetve szomorúságosan ingatta ősz fejét. És hallatszott a csöndes zokogása. Egy újságíró szánakozva lépett az öreg mellé:

— Kit sirat, bácsi?

A vén ember nem felelt s szóp fehér fejét meg elfordította. Nehogy a könnyét lássák. Aztán riszál: egyet a tarisznyáján, s átszót, nem akar ő most senkivel szóba állani. A szeme odameredt a tárgyaló terem ajtajára, ahonnan gubas parasztok lépkedtek ki tempósan sorjában. Az öreg lelkenedezve tápázkodott fel a helyéről, s az atyafiakhoz indult, akik szomorúan, lemondóan intettek feléje. Az öreg újra keserves sirásra fakadt. A vállalai görcsösen rázkódtak. A parasztok beszéltek el aztán, hogy a vén szittya a fiát siratja, Gere János legényt, a ki részeg lövel baltával verte ki apját a házból. Az öreg feljelentette a fiát, de most, hogy a pőr a bíróság elé került, mélységesen megbánta a cselekedetét. Odasompolygott a törvényszéki terem szolgáéhoz:

— Az isten áldja meg, szóljon egy szót. Az egész vagyonomat odaadom, csak a gyereket be ne zárják.

Kirabolt községháza.

A Tenke melletti Kávásd község mint tudósítónk írja érzékeny kárt szenvedett. Az elmúlt éjjel ugyanis betörők jártak a község házában, akik a község vagyonát és a beszédet adót magában rejtő erős Wertheim-szekrényt feltörték és annak összes tartalmát: mintegy 2000 korona készpénzt és az irományokat magukhoz vették. Künn a határban megvizsgálták az írásokat s mint rájuk nézve értéktelenekeket a mezőn elszórták. Itt találták meg a községbeliek. A tettesek ügyesen végezték munkájukat, kitételekre még következtetni sem lehet.

Pöstyéni kura otthon.

Pöstyéni fürdő igazgatósága oly üdvös intézkedést léptetett életbe, mely hivatalosan a sok csuszellenes reklámszert csakhamar kiszorítani. Iszapiját eredeti állapotban forgalomba hozza, és pedig ily módon, hogy minden iszapküldeményhez 10 üveg eredeti forr ásviz járul, amelynek segélyével egy

kgr. láda iszappal teljes házi kura végeztető. Ezen házi kurát bárki saját otthonában kényelmesen alkalmazhatja. Hogy mennyivel eredményesebb egy ilyen realis gyógykezelés a csodaszerek fellett, azt már minden orvos tudja, a nagyközönség sajnos csak saját karán tudja meg.

Karcolatok.

(H. I.) Arról innak a fővárosi lapok, hogy a kormányt a tisztviselők adóssága fogja megbuktatni. Hát biz az igen könnyen meglehet. Ötvenezer adós tisztviselő körülbelül ötven millió korona adóssággal annyit jelent, mint ötvenezer hoppon maradt hitelező és dühös ellenzéki szavazat. Kitudja, hányat fog ez még maga után rántani? A rendelkezési alap bizonyára nem lesz elég annyi éhes száj betömésére.

Hogyan lehet olesó dicsőséget aratni? Tessék megtekinteni a Tisza Körber i-koát, a hol azt tanítják, miképen mossa a kéz a kezét. Inog a pozíció, kollega, mondj egy olyan beszédet a melyet lezáfolvva megérthessék azt. És Körber beszél, Tisza válhszol, kész a dicsőség. Pár hét múlva az osztrák kollega alatt inog a talaj. Akkor előáll Tisza és beszél, vagy fizet csengő aranyakkal az új ágyukra s a Körber népszerűsége csillagokig ér. És ez különféle variációkban így megyen tovább.

A kis tiszta rendeletet bocsátott ki az adóbehajtással megbízott közegekhez, mely szerint azon helyeken, hol az ex-lex megszűnése után sem akarnak adót fizetni, a végrehajtó dobja mellé katonai karhatalom adandó. Ugy látszik, azt hiszi, hogy a katonaság most is olyan, mint a Bach-korszakban. Fölfele lőnek ám most azok a töltött fegyverek!

Az új tábori ágyuk mintájában megállapodtak már az intéző körök. Nincs tehát egyéb hátra, mint folyósítani azt a két-száz milliócskát, a mely a kivitelhez szükséges. Most már értjük, miért akarják sűrűsösen összehívni a delegációkat és roméljük, a tisztviselők is értik, miért kellett a napirendről levenni a fizetés javítást s meghajolnak a magasabb állami érdek előtt. Hiszen megszokhatták már a koplalást.

A belügyminiszter ráparancsolt a vármegyékre, hogy a községi és körjegyzők tényleges javadalmazásáról december 15-ig terjesszen föl kimutatást. A legtöbb megye már a múlt héten megfelelt e kivánalomnak, felküldött egy-egy üres tarisznyát: tessék abból a heidelbergi fölöslegből valamit juttatni beléje.

SZINHAZ.

Műsor:

Hétfő: Tavasz. (A. bérlet).
Kedd: Drótos tót. (B. bérlet).
Szerda: Sötétség. (C. bérlet).
Csütörtök: Sötétség. (A. bérlet).
Péntek: Tavasz. (B. bérlet).

Sötétség.

Színmű 4 felvonásban, először került színre a debreczeni színházban november 23-án.

Ruttka y György, a színházunkban tegnap este jelentőségteljes siker mellett bemutatott színmű szerzője, sötétség alatt azt az ósdi, elavult, előítéletekből kialakult vakhomályt érti, a melybe oly sokszor vész bele a lovagias ferfibecsület igazi fogalma s

a mely sötétségben az üres formák oly gyakorta ölik meg az örök igazságokra fektetett lényeket. Valóságos védőbeszéd az egész darab az egyoldalú, a polgári tarsadalomból elszigetelt katonai felfogás ellen, a mely a minden bizonyítékok híjával való pusztá gyanút is megbecstelenítőnek találja, hatalmas, meggyőző erővel h-rezólo hadjart ez a színmű: az előkeő polgári tarsadalom felfogás által is dadelgetett párbajellen.

Vári Kalmánt (Sebestyén) bár ártatlanul, 20 évvel ezelőt egy esődből kifolyólag törvény elé állították, olyan bűncselekménnyel vádolva, a melyet nem követett el. Hamis bukást akartak rábizonyítani akkor, mikor ez a csőd felemészte az egész vagyonát. Ártatlansága a napnál világosabban kiderült. Vári Kalmánt pedig ez a csapás nem törte meg, sőt megedzette az újabb életküzdelmekre. Dolgozott éjjel nappal s két hosszú évtized alatt ismét gazdag ember lett belőle.

Leányát Emmát (Menszáros Margit) ez alatt megszerette Isvándy Lajos (Pataki Béla) huszárőrhadnagy. Az igazi rajongó szerelem fűzte össze a két fiatal szívet, a melynek boldogsága ele azonban odaáll gátul a második felvonásban, a tisztikarnak a házasságra vonatkozó véleménye. A tisztikar nem adja beleegyezését ahhoz, hogy Isvándy olyan ember leányát vegye el, akit a polgári biróság bár ártatlanul, de valamelyes megbecstelenítő bűnnel vádolt meg. A fiatal Isvándy, daczára lángoló szerelmének, ugyszintén edes apja a talpig katona ezredes (Csiky) vissza akarnak a frigykötés elől vonulni, fejét hajtva a tisztikarparancs szamba vett döntés előtt, a mikor a cseleiben hagyott leány fivére Andor (Krasznay) súlyos sértő szavakat vag a fiatal Isvándy szeméi közé. A kínos ügy párbajjal végződik, a melyben a katona lelövi a nővére boldogságáért becsületeért bár apja elengedése daczára sikra szállott ifjut.

Ennek az igen érdekes mesének a bevezetésében szép díkezőkat hallunk a párbaj ellen elhangzani, de halljuk megnyilatkozni az előkelő társadalom, a keszínő felfogás által megteremtett erkölcsi (?) kényszert, a melylyel szembe szállani már nincs elég bátorsága Andornak, de aki fonak helyzetét, — melybe az ostoba előítéletek kergetik bele, — gyönyörűen festi.

Az érdekesítő mesét, mely mindvégig lebilincseli a nézőtér figyelmét, sehol sem szakítják meg doktriner fejtegetések, a darab tendenciájának levezetését pompásan folyó párbeszédök bonyolítják le, a nélkül, hogy bölcselkedési egyetlen hajszálnyira is túl mennének — a meseszöveg hátrányára, — a színszerűség határain.

Es a darabban megnyilatkozó színszerűségről szólva, bizton merjük állítani, hogy igen kevés modern színmű versenyezhetik vele e tekintetben. Nem hiába, hogy a szerző, mint legkiválóbb műkritikusunk és dramaturgunk ismeri a színpad ezernyi apró titkait az előadó művészet mindama kellekeit, a melyek az ugynevezett külső sikerért is biztosítják, a tartalmasság, irodalmi értékesség mellett.

A Sötétség irodalmi és színpadi sikere egyaránt kiváló volt a Nemzeti színházban, ugyanilyen zajos sikerre vezette a darabot a mi kitűnő drámai személyzetünk is, a mely a tegnapi előadásra büszke lehet.

Menszáros Margit, aki egyike a

legszebben beszélő magyar színésznőknek, nem csak a külső eszközök készségével, de gondos tanulmányokkal is lépett élénk, ugyszintén zajos sikere volt Ebergenyinének a kinek tegnapi néhány jelenlete oda illene bármelyik magyar színpadra. Csiky László és Sebestyén Géza is feladatuk teljes tudatában nagyon érdemes, tehetségüket teljes érvényre jutatták a két apa szerepében s Pataky Béla is méltan vette ki szerepét a kiváló sikerből. Mindannyian nyílt színen is sűrűn kaptak tapsot, ugyszintén Krasznai Ernő is, aki hatáson adta elő azokat az indokokat, a melyek belekényszerítették a páros viaskodásba. Kisebb szerepekben Iványi Antal, Klebnovics György, Nagy János járultak hozzá a gondosan rendezett, kiváló előadáshoz.

Sz. Z.

Orpheus a pokolban. Volt olyan idő, nem is olyan régen, mikor a színpadot a legnagyobb tiszteletben tartották. Ma már — úgy látjuk — elmúlt ez az idő, mert épen azok, akiknek hivatása lenne a színpad iránti tiszteletet megőrizni, épen azok a színpadon szereplők cselekszik az ellenkezőt és az orfeumok nivójára süllyeszti alá a színpadot. Ha pedig maguk a színpad hivatott szereplői nem tudják, vagy szándékosan nem akarják a színpadot tisztelni, hogy őh jtták azt a közönség részéről.

A közönségben is megszűnik a becsülés, a tisztelet, ha olyan jeleneteket lát a színpadon, mint tegnap délután. Zsufolt nézőtér botránkozott azon, ami tegnap délután a debreczeni színházban történt. Mindennek kell, hogy bizonyos határa legyen, épen a színpadon való viselkedésnek is. Nemesak a színművészet iránti, de a közönség iránti tiszteletlenség is az, ha valaki a színpadon megfélekedik kötelességéről, sőt az illetőről is. A kedélyeskedéseket, ha azokkal nem mennek tuzásba, nem itéli el senki, de a botránnyokat nemesak a legszigorúbban megroja, de a szereplőit meg is pellengerezi.

Mert minden jó izlésű ember megbotránkozott azon, hogy akadt olyan szereplő, ki mint az orfeumokban szokás egy-egy ki szemelt helynek jatszott, sőt mikor jelenése nem is volt, elődugta fejét és nevetgélve integetett a nézőtérnek a színpadhoz épen közel eső azon helyére, ahol néhányan a színházat vendéglővel tévesztették össze és vigánpesztgőztek és a közönség szemeláttára koczizintottak a feléjük integető színésznő egészségére, a mit az szíves fejből intással köszönt meg. A rendőrség megtette kötelességét, feljelentette a pezsgőző társaságot.

Hiszszük, megmagyarázzák az illetőknek, hogy a színház nem vendéglő. Az igazgatón — ki tudomásunk szerint jelenleg nincs a városban, — van még a sor, hogy kioktassa azokat, kik hozzájárultak, alkalmat szolgáltatnak a mindenkit kínosan érintő jelenetekhez, hogy milyen tisztelettel tartoznak a színpadnak és a közönségnek. Mert a tegnap délutánhoz hasonló eset a debreczeni színházban még nem fordult elő és reméljük, nem is fog többé megismétlődni. Mondanunk sem kell azt, hogy az előadás ilyen szépséges jelenetek után a legrosszabb volt.

L. J.

Vegyes hírek.

Megőrült színészeány Füredi Józsefet, az aradi színtársulat tagját nagy szomorúság érte. Legnagyobb leánya, Erzsike, a brüsszeli Wulff cirksusz balletkarába szerződött. A napokban súlyos idegbetegség vett rajta erőt, melynek az lett a következménye, hogy a talentumos színészeány megőrült. Az aradi színtársulat egyik tagja megjelent Institoris Kálmán polgármesternél s kérelemmel állott elő. Egy leánya van Brüsszelben, aki balettánczosnó s jelenleg beteg, súlyos idegbaja van. Az apja háza szeretné hozatni, de nem tudja, mert nincsen erre való pénze. Arra kérte a polgármestert, hogy segítse meg bajában és hivatalosan szállítsa Aradra a beteg leányt. A polgármester, miután a leány nem aradi illetőségű, nem tehetett eleget a kérelemnek.

Halál a tűzben. A napokban, mint ottani tudósítónk írja, 8-9 óra között a Bihar-Díószeg melletti jankafalvai szőlőhegyen id. Torda József jómódu gazdálkodó szőlőjében levő kis lakóháza kigyuladt és teljesen leégett. Torda József, aki biharfélégyházai lakos, de már néhány hét óta nem ezen szőlőjében tartózkodott, szintén beleégett a tűzbe. Mikor a tüzről a közeli szomszédok tudomást szereztek és a színhelyre siettek, akkor már a 80 éves Torda teljesen el volt égve. A tűz gondatlanságból keletkezett, mert az öreg, mikor este lefeküdt, a kályhát úgy megrakta fával, hogy abból az égő fák kestek, ebből keletkezett a tűz, a melynek ő is áldozatul esett.

A jó erkölcs és közbotrány. — A félénél is hosszabb ideig tartó exlexnek sokféle esélyéről és részletéről volt már eddig szó — nem lesz érdektelen az alábbi sem. Sorozás előtt álló ember tudvalevőleg nem nőülhet meg, csakis a honvédelmi miniszter kivételes engedélyével. Eddig Szegeden évenként négy öt ilyen eset fordult elő, az is úgy, hogy sürgős volt a lagzi, nehogy megelőzze a keresztelő. Az érdekelt tanyai virágszál fejét így bekötötték, utána nem volt baj, ha a legényt el is vitték három évre katonának. A fő, hogy az újszülött gyerek törvényes lett. Az idén azonban csak vartak, vártak a legények a sorozásra, talán a leányok türelmellenőbbek voltak, elég az hozzá, hogy mulával az időnek, mind jobban fogyatkoztak ebbeli reménységükben, amely az esküvővel éri el végcélját. Mint-hogy pedig így még messzire tolódik az idő, hát megszerették a fontosabb indokolt a kivételes nő-ülési engedély iránti kérvényhez. A szegedi közigazgatási bizottság az utóbbi hónapokban mintegy ötven ilyen folyamodványt terjesztett föl pártolólag a honvédelmi miniszterhez. Egyformák a szövegezésük mind. A csatolt orvosi bizonyítvány alapján kéri a legények a házasság megengedését, mert nem akarják a szóban forgó hajadon „jó erkölcsi hírnevét közbotránynak kitenni“. Így az ex-lex ötven tanyai hajadonnal többet juttatott főköttő alá.

Kitánczoltatták a bálteremből. A bűnügyek krónikájában nem igen fordult elő még olyan eset, — a mely most a szegedi büntető járásbiróságot foglalkoztatta. Egy Cservik Ilona nevű iparos leányt az iparosifjak bálján kitánczoltatták a bálteremből, mert nem tudott meghívót felmutatni s

HRABÉCZY ANTAL

fehérnemű gőzmosó és vasaló intézete

MEGNYILT Széchenyi-utca 42-ik sz. a.

a megsértett leány a két rendező ellen feljelentést tett. A bíróság előtt a vádlottak nem tagadtak, hogy kitessekeltek a leányt, azonban azzal védezték, hogy „alapszabályszerűen” jártak el, mert a meghívó nélkül érkező vendégeket így szokták büntetni. A bíróság a két rendezőt becsületsértés miatt 40—40 korona pénzbírsággal sújtotta.

Halál a vonat kerekei alatt. — Körösladány közegében rémes öngyilkosság történt. Egy fiatal ember a vonat alá vetette magát s annak kerekei oltották ki életét. Müller József fodrász segéd dobta el magától ily borzalmas módon az életet. A körösladányi pályaudvarról alig ért ki a vonat a nyílt pályára, midőn Müller a sínekre dobta magát. A mozdonyon levő gépész rémulten látta a fiatal ember cselekedetét s rögtön ellengőzt adott. A jó szándék hiábavaló volt: a robogó vonat lassabban haladt ugyan, de mégis eltaposta a makacs öngyilkost. Felső testét és mellét törték össze Müller Józsefnek a kerekek. Midőn segélyére siettek, még élt, néhány óra múlva azonban nagy kínok között meghalt. Amint mondják, az öngyilkosságot szerelmi bánatból követte el.

Lekaszabolt udvarló. Gyokoron Argyelán Nika napszámos Fürb Mihály ottani lakost fejszévei oly súlyosan összeverte, hogy a sebesült most a halállal vívódik. A tett oka a féltékenység.

Hipnotizáló vasuti tolvaj. Az ásitás ragadós, ezt tudjuk mindnyájan. De hogy ez a hipnozison alapszik, azt már kevesen tudják. Arra pedig, hogy ásitással való hipnotizálás utján lopásokat sikerrel lehet végezni, egy nagyon ügyes tolvaj jött rá, akinek a kezén a gyorsvonaton 4000 korona értékű tünt el, de akit a rendőrség eddigelé még nem tudott kézrekeríteni. Az eset így történt: Adler Jenő téglagyáros tegnap a gyorsvonattal Berettyóújfaluról a fővárosba utazott. Első osztályon ment és abban a szakaszban, ahol utazott, egy magas, szikár, ragyás arcú, elegáns fiatal ember — ásitózott. Addig ásitózott, addig ásitózott, kérem, — adta elő a rendőrségnél panaszát Adler — amíg én is ásitoztam és elaludtam. Mikor fölébredtem, az ásitozó ragyás ur nem volt sehol. Ez azonban még nem lett volna baj. De a ragyás urral együtt tünt el a krokodilbörtáskám és benne, részint kész pénzben, részint értékpapírban 4000 koronám. A rendőrség keresi az ásitozó vasuti tolvajt.

A sajtóhibák világából.

A szász trónörökös felesége hűtlensége következtében, nagy ágyrázkodást szenvedett.

A násznagy gyönyörű beszédet intézett a jeges parhoz.

A vigadó összes termeiben táncoltak.

Ez a mű kétségtelen az ivoda lómezei közé tartozik.

Giuseppe pompás, igazi nőriplemet szett velencei alak volt.

A férfiak teremtik az örvényeket (a törvényeket), a nők a szokásokat.

Fülessy oly vakmerő turista, hogy már megmászta a legmagasabb legyeket is.

Svihányi viselt dolgairól kötelekre menőt tudnék elbeszélai.

Gyuri öngyilkosságának okairól sokféle kombináció kering.

Holnapra esik a rég jelzett népfogyatkozás.

Nem tanácsos mások belügyeibe avatkozni.

A fiatal Lebaudy mint I. Jaques császár vonult be a Sarah pusztaságába.

Ezt hadd ítélje meg a következő generáció.

A botanikus kertben gyönyörű ujerotikus virág látható.

Duez gróf az ellenzék e támadására iszonyu haragra lobbant.

Duda.

CSARNOK.

Leányálmok.

Irta: Horkay Elemér. (20)

Méray már azon gondolkozott, hogy ne utasítsa-e vissza a tervbe vett beszélgetést egy rövid felelettel, de erre nem volt ideje, mert a kocsiában ülő férfi szinte irigykedve így egészítette ki a saját kérdését:

— Persze Tardosné! —

A főhadnagy mosolyogva felelt:

— Persze! Pompás ház az a czimbor.

A másik felsőhajtott:

— Tudom. Irigyellek is ezért az ismeretségért.

— Szívesen bemutatlak! Tardosné igen szeretetreméltó háziasszony.

Az öszes fejű ur szinte indignálódva fakadt ki.

— Ki beszél itt Tardosnéról? A lány barátom, az édes kis Etus. Ah! Az bajos egy teremtés.

— Szereted? — kérdezte a főhadnagy ironikusan.

— Ne gúnyolódj pajtás! Mondhatom neked, hogy már régóta bémlok ezután a lány után. Nem azzal a könnyed, léha vágyodással, mely az ifju urak sajátága, hanem a meglett emberek komoly...

— Vedd el pajtás! — szölt közbe Méray czinikusán, aztán hirtelen sarkantyuba kapta a lovát, rövid köszöntéssel elvágatott.

Mikor már porfelhőbe veszett az időközben szintén elindult kocsit, Méray megláttotta a lova galoppját, s a porfelhőbe tekintve mondá:

— Istenem, ki hinné, hogy ez a Marjai Friczi cs. és kir. kamarás, valamikor huszártiszt volt. Milyen otromba és milyen limonádés. Tán azt hitte, hogy én beveszem az ő szerelmi ömlengéseit. Ostoba! Nem hiába selyemtenyészési felügyelő. Igazi beamter!

Aztán elmosolyodott azon a furesz gondolaton, mely hirtelen eszébe ötlött: „Milyen eredeti is volna az, ha ez a Méray Friczi elvenné azt a filigrán teremtest. Olyan pár lenne belőlük, mint... mint... Nem talált hirtelen hasonlatot s miután nem szerette hiabavaló dolgokon a fejét törni, hirtelen rá gondolt Tardosnéra, s ismét a régi, jókedvű ember lett, aki néhány pillanattal ezelőtt volt.

(Folyt. köv.)

Ingatlanok forgalma.

Tóth András és neje Busai Julianna veszik a debreczeni 1548 sz. tjkvben foglalt 7 hold 800 négyszögöl ondódi földet Kiss Báliat és neje Szabó Máriától 7000 koronaért.

Tarjáni Mihály veszik a debreczeni 2421. sz. tjkvben 5016. a. hrsz. a. foglalt 355 négyszögöl Varga-kerti szőlőt Kelemen Perencz és neje Nishazi Karolinától 600 koronaért.

Dr. Kovács József és neje Draveczky Mária veszik a debreczeni 1030. sz. tjkvben 3457. a. hrsz. a. foglalt 726 négyszögöl Sesta-kerti szőlőt Prem Ferencz és neje Süvöltős Juliánától 2800 koronaért.

Brém Ferencz és Süvöltős Julianna veszik a debreczeni 1031. sz. tjkvben 5816. hrsz. a. foglalt 3 hold 1350 négyszögöl ondódi földet Ablonczy Gedeon és neje Gulyás Zsuzsannától 4400 kor.-ért.

Özv. Juhasz Józsefné Gombos Julianna veszi a debreczeni 659. sz. tjkvben foglalt 4 hold 263 négyszögöl ujosztású földet Kiss Józseftől 2600 kor.-ért.

Megyesi Ferencz és neje Földesi Nagy Julianna veszik a debreczeni 1016. sz. tjkvben foglalt 1064 négyszögöl Sestakerti szőlőt özv. Pál Jánosné Török Juliánától 3960 kor.-ért.

Gyöngyösi Lajos és neje Oláh Róza veszik a debreczeni 7120. sz. tjkvben foglalt 100 négyszögöl majorsági földet Erdődi József és neje Csörzsz Zsuzsannától 3400 kor.-ért.

Törös Mihály veszi a debreczeni 1090. tjkvben foglalt Czönka utca 15 sz. hazat Pal Péter és neje Béres Juliánától 7200 koronaért.

Spira Ferencz és neje Rozenfeld Berta veszik a debreczeni 2162. sz. tjkvben foglalt Bethlen-utca 8. sz. hazat Komlóssy Dzsóttól 24000 koronaért.

Budapesti árutózsde.

A „Debreczen” távirati tudósítása.

Nov. 23.

Készáru: változatlan.

Buza áprilisra	7.74—7.75
Rozs	6.72—6.73
Zab	5.51—5.53
Tengeri májusra	5.24—5.26

Az Új Szőnyegházban

megérkeztek

AZ ÚJ SZŐNYEGEK,

FÜGGÖNYÖK,

BUTORSZÖVETEK,

Ágy- és asztalterítők,

KOCSITAKARÓK,

LÓPOKRÓCZOK,

Valódi linoleumból

gyári raktár.

Bosznay J. és Társa

Debreczen, Kossuth-utca.

A világhírűvé vált gyémánt fekete
Bramer posztó kizárólag Boros Testvérek
nőidivat áruházában kaphatók. Divatos nje-
donságok megérkeztek. Olesó árak. (2)

saiát darálssu hófóhér só, bors, szegfűszeg,
gyömbér, kapormag, szerecsendióvirág, tiszta
és legjobb minőségben kapható

DEUTSCH ALBERT és FIÁNÁL
Hlavan-utca 9.

Só és fűszerek vevőink kívánatára
azonnal is megdarálhatók.

Egy jó csésze tea kedvelők, kérjétek mindenütt a
világ legjobb és legfinomabb teáját

Indra tea

Melange a legfinomabb China, India és Ceylon ól
Valódi csak eredeti csomagban. Raktárak a felra-
gaszokon láthatók.

Főraktár Debreczenben **Kontsek Gőzánál.**

Ujdonságok
Kardos László

üzletében,

Kossuth utca 9. szám.

Szőnyegek minden faja
Pokrocok > >
Butorszövetek nagy választékban
Linoleumok minden faja
Szövetfüggönyök minden faja
Csipkefüggönyök > >
Agyteritok > >
Asztalteritok > >
Flaneltakarók és utazópokrocok
minden faja
Bőrvásznak és padlóparketek
minden faja.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa Utódai
Debreczen, Kistemplombazár

Ujonnaan átalakított áruház.

Nagy karácsonyi vásár.

Leszállított árak.

Szövetek, barchendek, flanelok, mosó
bársonyok. (1)

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó”-hoz
Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arczépitő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan,
nem zsíroz, tehát nappal is használható s az arcznak üde-
séget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisz-
títja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörös-
ség, májlott, sörny, szeplő s egyéb bőrtisztatlanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudert, a

Harmat-arcpor,

mely az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz; három féle szín-
ben kapható u. m. fehér, rózsás s crème színben. Kitűnő
illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik
minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoz ára 50 fillér Nagyobb dobozó 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arc s különösen kéz bőr-ápoló folyadék, mely
a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot
kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan.
Nem zsíroz s nem piszkítja a ruhat. Hatása bámulatos és
rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arczbőrt a
legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbaruult keze-
ket eidurvult kézbőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Dr. Borsos-féle **Növényi Hajszesz.**

Megátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a haj-
végek megtörését s megóvja a fejbőr betegségeitől. Illata kel-
lemes. Hatása biztos. Használja egyszerűen. Nem zsíroz, nem
piszkítja a fehérműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a
hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle **Növényi Hajkenőcs.**

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a
kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyan
olyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz
Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamajolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem
okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits féle

China-bor.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gondtal készült gyógyborok, me-
lyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű
készítménnyel.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által aján-
lott és jönnek talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszer-
üzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

≡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. ≡

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszerüzlet és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostávi szemben.